

သားဖွားဆရာမ ဒေါ်အေးအေးနွယ်သည် ကျေးသားအင်းကျေးရွာ (တနင်္သာရီ) ရှိ အသစ်ဆောက်လုပ်ထားသော ကျေးလက်ကျန်းမာရေးဌာနတွင် သူမ၏ လူနာတစ်ဦးကို နှုတ်ဆက်နေစဉ်

ပိုမိုပါဝင်ဆောင်ရွက်လေ၊ ပိုမိုပေါင်းစည်းချိတ်ဆက်လေ

အရှေ့တောင်ပိုင်း အခြေခံအဆောက်အအုံ ပြန်လည်ထူထောင်ရေးစီမံချက် (SIRP)၊ မြန်မာ၏ ရလဒ်များ အနှစ်ချုပ်

“ကျွန်မ ဒီရွာကို ပထမဆုံးရောက်တဲ့အချိန်က အခုလိုမဟုတ်ပါဘူး” ဟု ဒေါ်အေးအေးနွယ်က ပြောပါသည်။ ထိုအချိန်က အသက် ၃၄ နှစ် အရွယ် သားဖွားဆရာမသည် ကျေးသားအင်းကျေးရွာသို့ ၂၀၁၄ ခုနှစ် တွင် ရောက်ရှိခဲ့ခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ “ဒီရွာက ကျွန်မ ပထမဆုံး တာဝန် ကျတဲ့နေရာပါ။ ကျွန်မရောက်တဲ့အချိန်တုန်းက ဘာဆေးခန်းမှလည်း မရှိပါဘူး။ အဲဒီအချိန်တုန်းက ရွာသူရွာသားတွေဟာ ကာကွယ်ဆေး ထိုးခြင်းနဲ့ ကျန်းမာရေးစောင့်ရှောက်မှုတွေကိုအပြည့်အဝမရကြပါဘူး။ ကာကွယ်ရေးရော၊ ကုသရေးပါမရကြတာပေါ့” ဟု သူမကဆိုပါသည်။

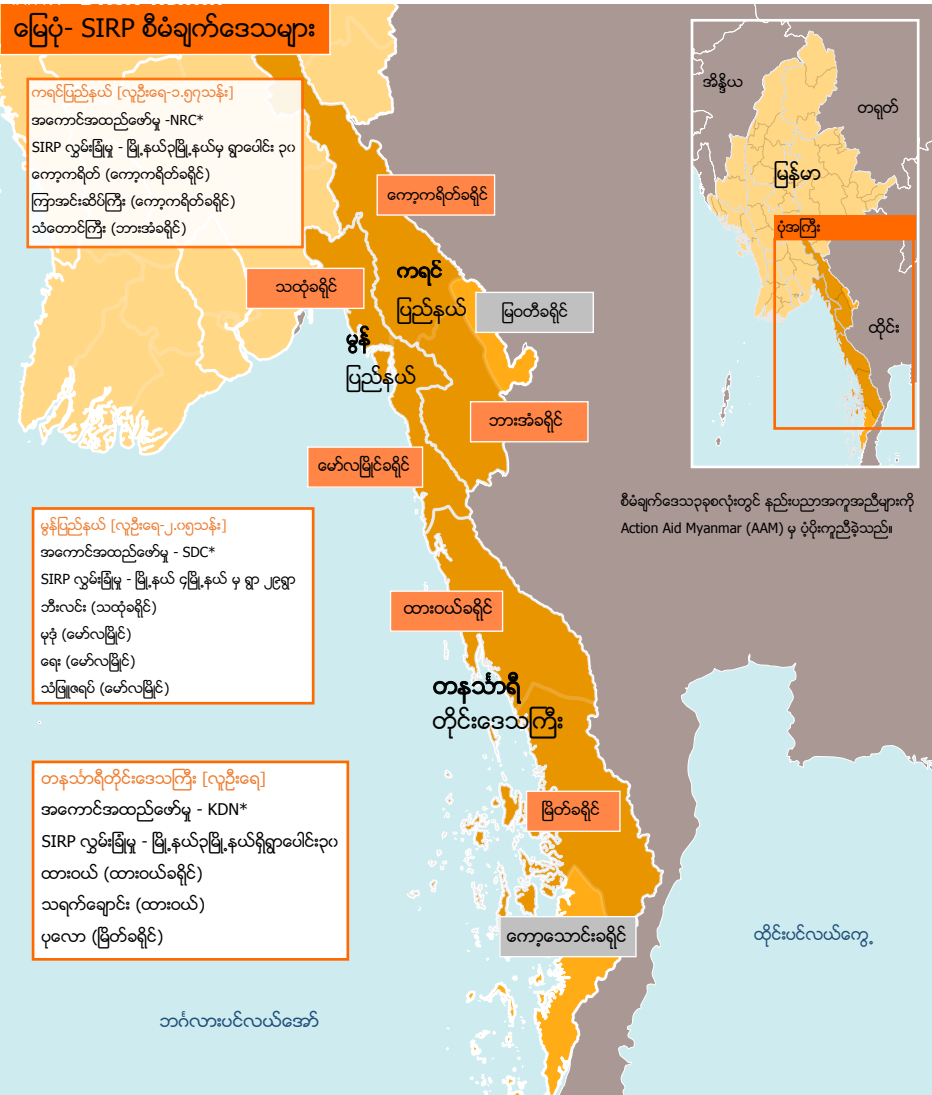
အနီးဆုံး ကျေးလက်ကျန်းမာရေးဆေးခန်းသည် ၁၁ ကီလိုမီတာ ကွာဝေးပါသည်။ မိုးရာသီတွင် ရွှံ့ရွက်ထူပြီး ပွင့်လင်းရာသီဆိုလျှင် ဖိုထူသော လမ်းများပေါ်မှ အချိန်ကြာမြင့်စွာ ခြေလျင်လျှောက်ကာ သွားရပါသည်။ ဒေါ်အေးအေးနွယ်က “ရွာသူရွာသားတွေဟာ ကျန်းမာရေးအသိ အားနည်းပါတယ်။ ကာကွယ်ဆေးကို မဖြစ်မနေ ထိုးရမယ်ဆိုတာလည်း သူတို့ မသိကြပါဘူး။ အမျိုးသမီးတွေဆိုရင်လည်း ကိုယ်ဝန်ဆောင်စောင့်ရှောက်မှု ဒါမှမဟုတ် မီးဖွားချိန်မှာ သားဖွားဆရာမရဲ့ အကူအညီကို မရကြပါဘူး” ဟု ပြောသောအခါ အံ့ဩဖွယ်ရာ မဟုတ်တော့ပါ။

ရန်ကုန်၏အရှေ့တောင်ဘက် ကီလိုမီတာ၅၀ခန့်အကွာတွင်ရှိသော ကျေးသားအင်းရွာသည် တနင်္သာရီတိုင်းဒေသကြီး၊ ထားဝယ်ခရိုင်တွင် တည်ရှိပါသည်။ အစိမ်းရောင်စပါးခင်းများ၊ မိုးကုတ်စက်ဝိုင်းအောက်ရှိတောင်တန်းများကိုတွေ့မြင်ရမည်ဖြစ်သည်။ သို့သော် မမြင်သာသည်မှာ ကာလရှည်ကြာဖြစ်ပွားခဲ့သော ပဋိပက္ခကြောင့် ဆက်ခံခဲ့ရသော အမွေပင် ဖြစ်သည်။ လက်နက်ကိုင်အုပ်စုများနှင့် မြန်မာ့တပ်မတော်တို့သည် နှစ်ပေါင်းခြောက်ဆယ်ကျော် အပြန်အလှန် တိုက်ခိုက်ခဲ့ကြပါသည်။ အကျိုးဆက်အနေဖြင့် ကျေးသားအင်းကဲ့သို့သော ရွာများသည် ဆင်းရဲချို့တဲ့ကာ ပြင်ပကျွန်းနှင့် အဆက်အသွယ် ပြတ်တောက်ခဲ့ရပါသည်။

မြန်မာနိုင်ငံတွင် ပြုပြင်ပြောင်းလဲမှုလုပ်ငန်းစဉ်များ စတင်ကာ လက်နက်ကိုင်အုပ်စုများနှင့် အပစ်အခတ်ရပ်စဲပြီးနောက်တွင် အခြေအနေများ တိုးတက်လာခဲ့ အခွင့်အလမ်းများ ရှိလာပါသည်။ ကျန်းမာရေး၊ ပညာရေး၊ အခြေခံအဆောက်အအုံ၊ အခြေခံဝန်ဆောင်မှုများ တိုးတက်လာစေခဲ့ ဖြစ်ပါသည်။ ထိုအတွက် လုပ်ဆောင်ရမည့် အလုပ်မှာ ကြီးမားများပြားလှပြီး မကြာသေးမီနှစ်များအတွင်းတွင် တိုးတက်မှုများ ရှိခဲ့သည့်တိုင် ယနေ့အချိန်အထိ လုပ်ဆောင်စရာများစွာ ကျန်ရှိနေပါသေးသည်။

စီမံချက်
ဤလုပ်ငန်းစဉ်ကို အထောက်အပံ့ပြုရန်အတွက် အရှေ့တောင်ပိုင်း အခြေခံအဆောက်အအုံပြန်လည်ထူထောင်ရေး စီမံချက်အား ဒီဂိုင်းရေးဆွဲခဲ့ပါသည်။ ၂၀၁၂ခုနှစ်နှောင်းပိုင်းတွင် စတင်အကောင်အထည်ဖော်ခဲ့သော ဤစီမံချက်တွင် ဒုက္ခသည်များဆိုင်ရာ နှစ်ပေါင်းစီ (NRC)၊ ဆွစ်ဇာလန်နိုင်ငံပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ရေးနှင့် ဖွံ့ဖြိုးရေးအဖွဲ့ (SDC)၊ ကရင်ဖွံ့ဖြိုးမှုကွန်ရက် (KDN)* နှင့် Action Aid Myanmar (AAM) တို့ စုပေါင်းကာ မြန်မာနိုင်ငံအရှေ့တောင်ပိုင်းရှိ ဝေးလံခေါင်သီသော ကျေးရွာ ၈၉ ရွာမှ ရွာသူရွာသားများ၏ ဘဝနှင့် နေထိုင်မှု အခြေအနေများ တိုးတက်လာစေရန် ကြိုးပမ်းဆောင်ရွက်ခဲ့ပါသည်။

ဥပမာပတ်မရှင်၏ ‘Aid to Uprooted People’ အစီအစဉ် အောက်မှ ရန်ပုံငွေအပြင် NRC နှင့် SDC တို့၏ ရန်ပုံငွေပံ့ပိုးမှုဖြင့် ယူဂို ရာသန်းဖြင့် ဆောင်ရွက်ခဲ့သော ဤစီမံချက်သည် တနင်္သာရီတိုင်းဒေသကြီး၊ ဖွန်ပြည်နယ်နှင့် ကရင်ပြည်နယ် မြောက်ဘက်ပိုင်း (တစ်ဖက်စာ ဖျက်နှာမှ မြေပုံကို ကြည့်ပါ) တို့တွင် လုပ်ငန်းများ ဆောင်ရွက်ခဲ့ပါသည်။ SIRP တွင် (ရပိုင်ခွင့်များနှင့် နိုင်ငံသားဖြစ်မှု၊ ကျန်းမာရေး၊ ပညာရေး၊ ရေနှင့် ပတ်ဝန်းကျင်သန့်ရှင်းရေး၊ အခြေခံအဆောက်အအုံတို့နှင့်စပ်လျဉ်း၍) ယေဘုယျရည်ရွယ်ချက်များ ချမှတ်ထားရှိပါ

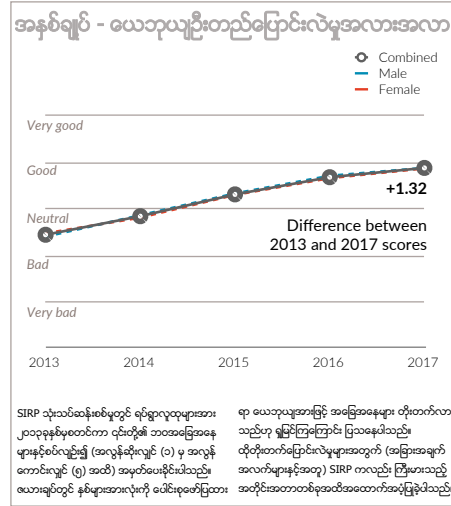

သည်။ တစ်ချိန်တည်းတွင် ရပ်ရွာလူထုများအား ၎င်းတို့၏လိုအပ်ချက်များကို ဆန်းစစ်လေ့လာကာ ဦးစားပေးအဆင့်များ သတ်မှတ်နိုင်ရန်လည်း လမ်းညွှန်ကူညီပေးပါသည်။ 'ကျေးရွာစာအုပ်များ' ဟု ခေါ်သည့် စာအုပ်များမှ ရရှိသည့် အချက်အလက်များပေါ်တွင် အခြေခံကာ SIRP သည် ရွာသူရွာသားများ အလိုအပ်ဆုံးသော အရာများကို ပံ့ပိုးပေးပါသည်။ ဥပမာ ဆေးခန်း၊ ကျောင်း၊ လမ်း သို့မဟုတ် ရေဖြန့်ဝေမှုစနစ်တို့ ဖြစ်ပါသည်။

ပိုမိုပါဝင်ဆောင်ရွက်လေ၊ ပိုမို စည်းလုံးလေ
 ကျေးရွာစာအုပ်ရေးဆွဲခြင်းလုပ်ငန်းစဉ်မှတစ်ဆင့် ရပ်ရွာလူထုသည် ရပ်ရွာဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးတွင် ပိုမို ပါဝင်ဆောင်ရွက်လာကြပါသည်။ ဇူလိုင်လ (ကရင်ပြည်နယ်) မှ ဒေါ်သိန်းတင် (၅၂ နှစ်) က "အရင်တုန်းက ကျွန်မတို့တွေ အစည်းအဝေးတွေ တက်ခဲ့တာက ဟန်ပြဲသက်သက်ပဲ ဖြစ်ခဲ့ပါတယ်။ အစည်းအဝေးမှာ ဆွေးနွေးတာတွေ ဒါမှမဟုတ် ဆုံးဖြတ်ချက်ချတာတွေမှာ မပါဝင်ခဲ့တာက များပါတယ်။ အခုတော့ ကျွန်မတို့လည်း အများကြီး ဝင်ဆွေးနွေးလို့ရပြီ။ စနစ်တကျလည်း ပါဝင်ဆောင်ရွက်ခွင့် ရပါတယ်" ဟု ဆိုပါသည်။ တော်တလကျေးရွာ(တနင်္သာရီ)မှ ဒေါ်စောဝေဝေ(၅၄နှစ်)ကလည်း ဒေါ်သိန်းတင်နှင့် တူညီသောအပြင်ရှိပြီး "ကျွန်မမြင်တာကတော့ ရွာသူရွာသားတွေဟာ စီမံချက်ကြောင့် ပိုပြီး စည်းလုံးလာပါတယ်။ ကျွန်မတို့ အရင်တုန်းက အဲဒီလိုမျိုးမဟုတ်ပါဘူး" ဟု ပြောပါသည်။

ရပ်ရွာလူထုသည် စီမံကိန်းရေးဆွဲမှုများတွင်သာ ပါဝင်ဆောင်ရွက်ကြသည်မဟုတ်ပါ။ ရွာအများအပြားတွင် အဖွဲ့များဖွဲ့ကာ အခြေခံအထောက်အအုံသစ်များကို ပါဝင်တည်ဆောက်နေပါသည်။ ထိုမျှသာမက အဆိုပါ ရပ်ရွာပိုင်ပစ္စည်းအသစ်များကို ထိန်းသိမ်းစောင့်

ရှောက်သည့် ကော်မတီများကိုလည်း ဖွဲ့စည်းထားပြီးဖြစ်ပါသည်။ ကျွမ်းကျင်မှုများနှင့် အရင်းအမြစ်များ ပြည့်စုံအောင် ပံ့ပိုးပေးထားသည့်အတွက် အဆိုပါကော်မတီများသည် ရေပိုက်များ ကျိုးပျက်လျှင် သို့မဟုတ် ခေါင်မိုးများ ယိုလျှင် ၎င်းတို့ ပြုပြင်ထိန်းသိမ်းနိုင်သည်ဟု ယုံကြည်မှုအပြည့် ရှိကြပါသည်။ အချို့သော ရပ်ရွာလူမှုအသိုင်းအဝိုင်းများသည် ထိုထက်မကပင် စွမ်းဆောင်နိုင်နေပြီဖြစ်ပါသည်။ ကျေးရွာစာအုပ်များတွင် သတ်မှတ်ဖော်ထုတ်ထားသော ဦးစားပေးလုပ်ငန်းအချို့ကို SIRP မှ တိုက်ရိုက်ရန်ပုံငွေပံ့ပိုးမှုမရှိဘဲ ပြီးစီးအောင် ဆောင်ရွက်နိုင်ခဲ့ကြပါသည်။

စီမံချက်၏ ဖွံ့ဖြိုးရေးလူငယ်များ
 ရပ်ရွာလူထုအခြေပြုလုပ်ငန်းစဉ်တွင် 'ဖွံ့ဖြိုးရေးလူငယ်များ' ဟုခေါ်သည့် ရွာသူရွာသားများလည်း ပါဝင်ဆောင်ရွက်ကြပါသည်။ ထိုသူများမှာ ရပ်ရွာလူထုအား ကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့် နှိုးဆော်စဉ်ရုံးပေးရန်၊ ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးလုပ်ငန်းများတွင် ပါဝင်ကူညီပေးရန်၊ SIRP မိတ်ဖက်များနှင့် အကျိုးဆက်စပ်ပတ်သက်သူများကို ပေါင်းစပ်ညှိနှိုင်းပေးရန်အတွက် ရွေးချယ်ထားသော ရွာသူရွာသားများ ဖြစ်ပါသည်။ ထိုသူများကို ရပ်ရွာလူထုမှ အဆိုပြုရွေးချယ်ပေးပြီးနောက်တစ်ပြိုင်နက် ၎င်းတို့၏လုပ်ငန်းတာဝန်အမျိုးမျိုးကို ထမ်းဆောင်နိုင်စေရန် သင်တန်းများ ပို့ချသင်ကြားပေးပါသည်။

နော်ရွှေသက်ဝါဦး (၃၃ နှစ်) သည် အဆိုပါဖွံ့ဖြိုးရေးလူငယ်များထဲမှ တစ်ဦးဖြစ်ပါသည်။ "အစဦးမှာတော့ လူတွေကို စည်းရုံးရတာ အရမ်းခက်တယ်" ဟု မွန်ပြည်နယ်ဝက်စွယ်မြို့မှ အဆိုပါဖွံ့ဖြိုးရေးလူငယ်က ပြောပါသည်။ "သေနှုတ်သံတွေတိတ်သွားပြီဖြစ်ပေမယ့် ကျွန်မတို့ဟာ အဖွဲ့အစည်းတွေအကြောင်း၊ ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှုအကြောင်း ဘာမှ မသိကြပါဘူး။ ပြီးတော့ ကျွန်မတို့ဟာ ဆက်ကြားလို့မျိုးတွေ ပေးရမှာကိုလည်း ကြောက်ကြပါတယ်။" ဝါဦးသည် အိမ်တိုင်ရာရောက်သွားရောက်ကာ လူများကို နားလည်သဘောပေါက်အောင် အကြိမ်ကြိမ်ရှင်းလင်းပြောပြခဲ့ရပါသည်။ သူမသည် တဖြည်းဖြည်းနှင့် ယုံကြည်ချက် ပိုရှိလာပြီး ကရင်အမျိုးသားအစည်းအရုံး (KNU- အစိုးရမဟုတ်သော လုပ်ဆောင်သူများထဲမှတစ်ဖွဲ့) ကိုယ်စားလှယ်များနှင့် ဆက်သွယ်ညှိနှိုင်းရာတွင်လည်း ကူညီခဲ့ပါသည်။ ကရင်အမျိုးသားအစည်းအရုံးကလည်း စီမံချက်ကို လက်ခံအတည်ပြုပေးခဲ့ပါသည်။

စီမံချက်ရလဒ်များ
 ၂၀၁၇ခုနှစ်၊ နှစ်လယ်ပိုင်းတွင် SIRP စီမံချက်ပြီးဆုံးသောအခါ စီမံချက်ကို ပြန်လည်သုံးသပ်ဆန်းစစ်ရန်အတွက် လွတ်လပ်သော ပညာရှင်များကို ဖိတ်ခေါ်ဆောင်ရွက်စေခဲ့ပါသည်။ စီမံချက်ကျေးရွာပေါင်း ၉၉ ရွာအနက် ၁၉ ရွာသို့ သွားရောက်လေ့လာမှု၊ အမျိုးမျိုးသော တွေ့ဆုံမေးမြန်းမှုများနှင့် နည်းလမ်းများကို အခြေခံကာ သုံးသပ်ဆန်းစစ်မှုကို ပြုလုပ်ခဲ့ပါသည်။ စီမံချက်မှ ယေဘုယျချဉ်းကပ်နည်းအဖြစ် အသုံးပြုခဲ့သည့် လူထုကိုပါဝင်ဆောင်ရွက်စေမှုနည်းလမ်းသည် ကောင်းမွန်သည့် နည်းလမ်းတစ်ခုဖြစ်ပြီး စေလပ်သည့် ပဋိပက္ခဒဏ်ခံခဲ့ရသည့် ဒေသများကို စနစ်တကျ ရွေးချယ်ဆောင်ရွက်ပေးနိုင်ခဲ့သည့်ပြင် ရေရှည်တည်မြဲသော ရလဒ်များလည်း ရရှိစေခဲ့ကြောင်း သုံးသပ်တွေ့ရှိရပါသည်။

SIRP စီမံချက်မှ ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုများသည် လူများ၏ ဘဝတွင် ထူးခြားပြောင်းလဲမှုများကို ဖြစ်ပေါ်စေခဲ့ပါသည်။ ဦးတည်ပြောင်းလဲမှုအလားအလာဆန်းစစ် လေ့လာချက် (trend analysis) တွင် ယေဘုယျအားဖြင့် တိုးတက်မှုများကို တွေ့မြင်ရပါသည် (အောက်ပါအနက်ရှိုင်းဇယားကို ကြည့်ပါ။) ဤတိုးတက်ပြောင်းလဲမှုများကို အထောက်အပံ့ဖြစ်စေခဲ့သည့်အချက်များတွင် အစိုးရအဖွဲ့အစည်းများနှင့်အခြားသော လုပ်ဆောင်သူများ၏ အားထုတ်ကြိုးပမ်းမှုများ ပါဝင်သလို SIRP စီမံချက်ကလည်း ပါဝင်အထောက်အပံ့ပြုခဲ့သည်ဟု ဖြေဆိုကြပါသည်။ လုပ်ငန်းစဉ်နှင့်စပ်လျဉ်းသော အပိုင်းကဏ္ဍများတွင်ရော (လူမှုကျွမ်းဝင်ရေး၊ နည်းပညာ၊ စီးပွားရေး၊ အကျိုးသိမ်းမှု၊ စွမ်းဆောင်ရည်မြှင့်တင်မှု) ရလဒ်များနှင့်ဆက်နွှယ်သော အပိုင်းများတွင်ပါ (ဥပမာ ပညာရေး၊ ကျန်းမာရေးနှင့် ရေ) ပါဝင်ကူညီပေးနိုင်ခဲ့ပါသည်။

ရေရရှိစေခြင်း - နော်ရွှေသက်ဝါဦးတို့ရွာတွင် ယခင်က အိမ်ထောင်စု ၁၄၀ အတွက် ရေတွင်း မြောက်တွင်းသာရှိပြီး ရွာ၏ ကျန်ခြေပိုင်းတွင် ရေတွင်းတစ်တွင်းမျှ မရှိပါ။ "နေရာသို့မှာ ရွာသူရွာသားတွေဟာ ဖန်က ၃ နာရီလောက်ကတည်းက အိမ်ရာကထပြီး ရေရပ်ရပါတယ်။ ကိုယ့်အလှည့်ရောက်ဖို့ကို တန်းစီရပါတယ်" ဟု သူမက ဆိုပါသည်။ နေရာသို့တွင် ရေတွင်းများသည် ခမ်းမြောက်လွယ်သဖြင့် ရေလည်း မလုံလောက်ပါ။

SIRP စီမံချက်မှ ပံ့ပိုးပေးခဲ့သည့် တောင်ကျရေသွယ်တန်းခြင်းစနစ်ကို ထူထောင်နိုင်ခဲ့ခြင်းမှစ၍ တစ်ရွာလုံးအတွက် တစ်နှစ်ပတ်လုံး ရေကို လုံလောက်စွာ ရရှိခဲ့ပါသည်။ ရွာတွင် ဇွဲထားသည့် ရေအဖွဲ့သည် ရေ လေလွင့်ဆုံးရှုံးမှုများမရှိစေရန် စည်းကမ်းများ သတ်မှတ်ပေးခြင်း၊ အိမ်ထောင်စုတစ်စုလျှင် တစ်လ ငွေကျပ် ၅၀၀၀ (USD ၃၆၀) စီ ကောက်ခံကာ ရေစနစ်ကို ပြုပြင်ထိန်းသိမ်းခြင်း၊ အရင်းမပျောက် လည်ပတ်ရန်ပုံငွေဖြင့် ဈေးဥစ္စာပေးခြင်းများကို ဆောင်ရွက် ပါသည်။

ပညာရေးနှင့်စီမံကိန်း ကျောင်းအသစ် သို့မဟုတ် အဆင့်မြှင့်တင် ထားသော ကျောင်းပေါင်းများစွာ ရှိလာသည့်အတွက် ပိုမိုကောင်းမွန် သော သင်ယူမှုပတ်ဝန်းကျင်များကို ဖန်တီးပေးနိုင်ခဲ့ပါသည်။ အချို့၏ ပြောပြချက်အရ ယခုအခါ ကျောင်းသားကျောင်းသူများသည် ပညာ သင်ယူရန်နှင့် ဆော့ကစားရန်အတွက် ကျောင်းတွင် အချိန်ပိုကြာကြာ နေလာကြပြီဟု သိရပါသည်။ SIRP နှင့် ပညာရေးဦးစီးဌာနကြားတွင် ကွန်ရက်ချိတ်ဆက်ထားရှိမက ပညာရေးကော်မတီများနှင့် သင်ကြား ရေးဝန်ထမ်းများအား အသိပေးရှင်းလင်းတင်ပြမှုများ ပြုလုပ်ခြင်းဖြင့် ကွာဟချက်များ၊ နှစ်ချက်ချက်များကို ပိုမိုလျှင်မြန်စွာ ဖြေရှင်းပေးနိုင် လာပါသည်။

ကျောက်ဖြူ (တနင်္သာရီ) မှ ကျောင်းသားလေး စောအယ်မား (၁၄ နှစ်) က သူ၏ ကျောင်းအသစ်ကို အလွန်သဘောကျပါသည်။ “အရင် တုန်းက ကျောင်းသွားရတာ သား မပျော်ဘူး။ ဘာကြောင့်လဲဆိုတော့ ကျောင်းပြတင်းပေါက်တွေက မိုးမလုံဘူး။ လေတိုက်ရင် မိုးရေတွေ ဝင်တယ်” ဟု သူက ပြောပြပါသည်။ ဆရာ၊ ဆရာမများကလည်း ကျောင်းသို့ နောက်ကျမှလာတတ်ပြီး လုံးဝရောက်မလာသည့်အခါ များလည်း ရှိပါသည်။ “အခုဆိုရင် ဆရာ၊ ဆရာမတွေလည်း ကျောင်း မပျက်တော့ဘူး။ သားတို့ရဲ့ စာသင်ခန်းတွေကလည်း ပိုကျယ်ပြီး ကျောင်းဝင်းကလည်း ပိုကြီးတယ်။ သားက ခုဆိုကျောင်းမှာ ပိုပျော်ပြီး လုံခြုံတယ်လို့လည်း ခံစားရတယ်” ဟု ဆိုပါသည်။

နေရာအတော်များများတွင် SIRP သည် **လမ်းသစ်များ၊ တံတား သစ်များ** ဆောက်လုပ်ရန်လည်း ကူညီပံ့ပိုးခဲ့ပါသည်။ “စီမံချက်မစင် တုန်းက လမ်းပန်းဆက်သွယ်ရေးက အတော်လေးခက်ခဲပါတယ်” ဟု ဆရာမ ဆုသံမာ (၃၅ နှစ်) က ပြောပါသည်။ ခြေတံကျေးရွာ (တနင်္သာရီ) မှ ထိုဆရာမက “အစဉ်အထွေထွေဆိုရင် ကျွန်မ အမြဲ တမ်းနောက်ကျပါတယ်။ လမ်းတွေက ချောနေလို့ နှစ်ခါ၊ သုံးခါ ချော် လဲတတ်ပါတယ်။ အခုတော့ ကျွန်မအတွက်ရော၊ ကျွန်မ ကျောင်းသား တွေအတွက်ပါ အတော်လေးအဆင်ပြေနေပါပြီ” ဟု ရှင်းပြပါသည်။

သွားရေးလာရေးအဆင်ပြေမှုတင်မက လမ်းသစ်များသည် ပိုမိုမြင်သာ ထင်ရှားသော အကျိုးကျေးဇူးများကိုလည်း ရရှိစေပါသည်။ လမ်းသစ် များ ဖောက်လုပ်ထားခြင်းကြောင့် ယခုအခါ ထရပ်ကားများသည် သူမ၏ ရွာအထိ ရောက်ရှိနိုင်ပြီဖြစ်ရာ ဈေးကွက်များကို လက်လှမ်း မီမှုလည်း ပိုမို တိုးတက်လာပါသည်။ “ကုန်ပစ္စည်းဈေးနှုန်းတွေက အရင်ကထက် ပိုပြီး သက်သာလာတယ်” ဟု သူမက ပြောပါသည်။ ထိုမျှသာမက နာမကျန်းသူများကို ဆေးရုံသို့ ပို့ဆောင်ရာတွင်လည်း ပိုမိုလွယ်ကူလာပါသည်။ လမ်းများ ပိုကောင်းလာသဖြင့် ဆိုင်ကယ် မတော်တဆ ဖြစ်မှုများလည်း လျော့နည်းသွားပါသည်။ လူအများ အပြားကို “အစိုးကျိုးခြင်းနှင့် ထိခိုက်ဒဏ်ရာရခြင်း” များမှ ကယ်တင် ပေးနိုင်ခဲ့ပါသည်။

စီမံချက်၏ နောက်ထပ်ရလဒ်တစ်ခုမှာ **ကျန်းမာရေးဆောင်ရွက်မှုများ တိုးတက်ကောင်းမွန်လာခြင်း** ဖြစ်ပါသည်။ မူလက ကျန်းမာရေးအသိ ပညာနှင့် ကျန်းမာရေးစောင့်ရှောက်မှုအား လက်လှမ်းမီမှုများ နည်းပါး နေရာမှ ကျေးလက်ကျန်းမာရေးဌာနနှင့် ဌာနခွဲအသစ်များ ပေါ်ပေါက် လာခြင်းကြောင့် ကျန်းမာရေးစောင့်ရှောက်ဝန်ဆောင်မှုများကို ပိုမို လက်လှမ်းမီလာကြပါသည်။

အဆောက်အအုံအသစ်တစ်ခုသည် သူ့ချည်းသက်သက်ဆိုလျှင် များစွာ ထူးခြားမှု ရှိမည်မဟုတ်ပါ။ သို့သော် ကျန်းမာရေးဝန်ထမ်းများ ရှိနေသောအခါ ထိုအဆောက်အအုံသည် ပိုမိုကောင်းမွန်ပြီး ပိုမို များပြားသောဝန်ဆောင်မှုများကို ပေးနိုင်စေပါသည်။ ကိုယ်ဝန်ဆောင် စောင့်ရှောက်ခြင်း၊ ကာကွယ်ဆေးထိုးခြင်းများကို စနစ်တကျ ဆောင် ရွက်ပေးနိုင်လာပါသည်။ သားဖွားဆရာမ ဒေါ်အေးအေးနွယ်က “ဆေး ခန်းတစ်ခု သီးသီးသန့်သန့် မရှိရင် ရွာသူရွာသားတွေမှာ ဆေးခန်းကို ပုံမှန်လာတဲ့အကျင့် ကိုယ်ဝန်ဆောင်မိခင်တွေ မေးခိုက်ကာကွယ်ဆေး လာထိုးတဲ့အကျင့် မရှိကြပါဘူး။ သူတို့ကို ဆေးခန်းကို လာစေချင်ပါ တယ်။ အဲဒါမှ သူတို့ရဲ့ ကျန်းမာရေးဟာပျက်စီးနေလည်း တိုးတက် လာအောင် လုပ်ပေးနိုင်မှာပါ” ဟု ပြောပါသည်။ ယခုအခါ သူမသည် မွေးကင်းစကလေးများ၏ ကိုယ်အလေးချိန်နှင့်အရပ်ကို တိုင်းတာ ပေးပြီး လက်ကမ်းစာစောင်များကိုလည်း ဝေငှပေးနေပါသည်။ ရွာတွင် သန့်ရှင်းသော ကျန်းမာရေးဌာနတစ်ခု ရှိနေပြီဖြစ်ပါသည်။ ထိုဆေး ခန်းအသစ်တွင် ဒေါ်အေးအေးနွယ်သည် ယခုအချိန်အထိ ကလေး ပေါင်း အယောက် ၄၀ ကို မီးဖွားနိုင်အောင် ကူညီပေးပြီး ဖြစ်ပါသည်။

ကြိုးပိုင်းကျေးရွာ (မွန်ပြည်နယ်) မှ တောင်သူ ဒေါ်ဖြူဖြူဝင်းက ကျန်းမာရေးဌာနအသစ်ကြောင့် ဝန်ဆောင်မှုများကို ပိုမိုလွယ်ကူစွာ ရယူနိုင်ကြောင်း ထောက်ပြပါသည်။ ကျန်းမာရေးဌာနအသစ်သည် ၎င်းတို့၏ အနီးအနားတွင် ရောက်ရှိနေပြီဖြစ်သည်။ ယခင်ကဆိုလျှင် သူမအနေဖြင့် ကျန်းမာရေးဌာနသို့ သွားလိုလျှင် အချိန်ကြာမြင့်စွာ သွားရသည်ဟု ယခုလို ပြောပါသည်။ “ဘယ်လိုဆေးကုသမှုမျိုးကိုပဲ ဖြစ်ဖြစ် လိုချင်ရင် အချိန်အကြာကြီးပေးရပါတယ်။ အရင်ဆုံး လေဆိပ် ကို ၁၅ မိနစ် လမ်းလျှောက်ရတယ်။ အဲဒီကနေ သုံးနာရီ လေ့စီး ရတယ်။ ပြီးရင် ကားနဲ့ နောက်ထပ်နှစ်နာရီ ထပ်သွားရပါတယ်။”

စီမံချက်သည် **ပိုမိုကောင်းမွန်သော ပတ်ဝန်းကျင်သန့်ရှင်းရေး** အတွက်လည်း ရင်းနှီးမြှုပ်နှံပေးခဲ့ပါသည်။ ကျောင်းများတွင် အိမ်သာ များ တည်ဆောက်နိုင်ရန် ပံ့ပိုးပေးပြီး လက်ဆေးခြင်းနှင့် အခြားသော တစ်ကိုယ်ရည်သန့်ရှင်းရေးအလေ့အထများကို အားပေးမြှင့်တင်ပေး ပါသည်။ ရည်ရွယ်ချက်ကောင်းသော်လည်း စီမံချက်ဒီဇိုင်းတွင် ပိုမို ပြည့်စုံသော အမူအကျင့်ပြောင်းလဲရေးလုပ်ငန်းစဉ်တစ်ခု ပါဝင်ခြင်းမရှိ ကြောင်း ပြန်လည်သုံးသပ်ဆန်းစစ်မှုတွင်တွေ့ရှိခဲ့ပါသည်။ ထိုလုပ်ငန်း စဉ်ရှိမှသာ တစ်ကိုယ်ရည်သန့်ရှင်းရေးအလေ့အထများကို ရေရှည် ကျင့်သုံးလာအောင်ပိုမိုထိရောက်စွာဆောင်ရွက်ပေးနိုင်မည်ဖြစ်ပါသည်။

ဆက်သွယ်ချိတ်ဆက်မှုများ ပိုမို အားကောင်းလာခြင်း
အထက်တွင်ဖော်ပြခဲ့သော ကဏ္ဍအလိုက် ရလဒ်များအပြင် စီမံချက်မှ အားလုံးကိုလွှမ်းမိုးသော ရလဒ်တစ်ခုမှာ ရပ်ရွာလူမှုအသိုင်းအဝိုင်းများ သည် ဒေသခံအာဏာပိုင်များ ဖြစ်ပေ လုပ်ဆောင်သူများနှင့် ဆက် သွယ်ချိတ်ဆက်မှုများ အားကောင်းလာခြင်း ဖြစ်ပါသည်။

၎င်းတို့သည် ဝေးလံခေါင်သာသည့်ဒေသတွင် နေထိုင်ကြခြင်း ဖြစ် သည့်အတွက် ထိုကဲ့သို့သောဆက်သွယ်ချိတ်ဆက်မှုမျိုးသည် ထိုလူမှု အသိုင်းအဝိုင်းများ၏ ဘေးဒဏ်ရင်ဆိုင်တုံ့ပြန်နိုင်စွမ်းအတွက် အထူး ပင်အရေးကြီးပါသည်။ လူထုနှင့် ဆက်သွယ်ညှိနှိုင်းဆောင်ရွက်မှုများ ပြားခြင်း၊ စုပေါင်းဆောင်ရွက်ခြင်းနှင့် ယုံကြည်မှုရှိခြင်းတို့ကြောင့် ကျေးရွာများသည် အဖွဲ့အစည်းများသို့ တောင်းဆိုပေးနိုင်ကြားမှုများ ပြု လုပ်နိုင်လာကြပါသည်။ ပိုကောင်းသော လမ်းများနှင့် ပိုမိုခံနိုင်ရည် ရှိသော ဆက်ဆံရေးများကြောင့် ဆက်သွယ်ချိတ်ဆက်မှုများ ယခုထက်မက တိုးတက်လာမည့်အခွင့်အလမ်းများ ရှိလာမည်ဖြစ်ပါသည်။ အများ အားဖြင့် ကျေးရွာစာအုပ်များကို အာဏာပိုင်များထံ မှုဝေပေးပြီး ရှေ့ဆက်ရမည့် လုပ်ငန်းစဉ်အတွက် ရပ်ရွာလူထု၏ အစီအစဉ်ကို တင်ပြပေးပါသည်။

ရရှိသော သင်ခန်းစာများ
မြန်မာနိုင်ငံ အရှေ့တောင်ပိုင်းနှင့် အလားတူ အခြေအနေများတွင် ဆောင်ရွက်မည့် အနာဂတ်အစီအစဉ်များအတွက် အသုံးဝင်မည့် သင်

နော်ရွာသက်တိုင်း (၃၃) သည် တက်စွယ်ဖြူ (ရေဖြူနယ်၊ မွန်ပြည်နယ်) မှ စီမံချက်၏ ‘ဖွံ့ဖြိုးရေးလူထု’ တစ်ဦး ဖြစ်ပြီး အရင်းအမြစ်ဆရာမ လည်း လုပ်ပါသည်။

ခန်းစာပေါင်းများစွာကို ပြန်လည်သုံးသပ်စစ်ဆေးမှု လုပ်ငန်းစဉ်တွင် ဖော်ထုတ်တွေ့ရှိခဲ့ပါသည်။

ယေဘုယျအားဖြင့် အောက်ခြေမှအထက်သို့ ဦးတည်သော “ကျေးရွာ စာအုပ်” နည်းလမ်းသည် ထိရောက်မှုရှိကြောင်း သက်သေပြခဲ့ပြီး ဖြစ် ၍ ပုံတူပွားယူဆောင်ရွက်ရန် အကြံပြုထားပါသည်။ ကျေးရွာများ၏ ဦးစားပေးကိစ္စများနှင့် ကိုက်ညီအောင် ညှိနှိုင်းရန်အတွက် စီမံချက် ဒီဇိုင်းကို ပြောင်းလွယ်ပြင်လွယ်ရှိအောင် ရေးဆွဲထားခြင်းကလည်း အကောင်းဆုံးအလေ့အထအဖြစ် ရှုမြင်ပါသည်။ အဘယ်ကြောင့် ဆိုသော် ယင်းသည် စီမံချက်၏ လုပ်ဆောင်ချက်များကို ကျေးရွာ များနှင့် ဆီလျော်ကိုက်ညီစေပြီး ရပ်ရွာလူထုများကိုလည်း နှိုးဆော် စည်းရုံးနိုင်စေပါသည်။ ကော်မတီအသစ်များအတွက် ပြုပြင်ထိန်းသိမ်း ရေးဆိုင်ရာ သင်တန်းများပေးခြင်းနှင့် အခြေခံအဆောက်အအုံအသစ် များကို ရေရှည်ခံအောင် ထိန်းသိမ်းပေးနိုင်သော စနစ်များကို ထားရှိ သုံးစွဲနေခြင်းများမှာလည်း ချီးကျူးထိုက်လှပါသည်။

သုံးသပ်ဆန်းစစ်မှုတွင် အာရုံစိုက်ရန်လိုအပ်သည့် အချက်နှစ်ချက်ကို တွေ့ရှိပါသည်။ ပထမတစ်ချက်မှာ အသစ်တည်ဆောက်ထားသော ရေစနစ်များတွင် ကိုလီဖောင်းဘတ်တီးရီးယားကဲ့သို့သော ရေကို ညစ် ညမ်းစေသည့် အရာများ ရှိ မရှိ စနစ်တကျ စမ်းသပ်စစ်ဆေးရန် လိုပါ မည်။ အကယ်၍ ထိုသို့ စမ်းသပ်စစ်ဆေးရန် မဖြစ်နိုင်လျှင်လည်း ရေ ကို ဘေးကင်းစွာ သောက်သုံးနိုင်အောင် သန့်စင်ရေးမရမည်ဖြစ်ပါ သည်။ ဒုတိယအချက်မှာ အစိုးရကရော၊ ယခင်က တိုင်းရင်းသား လက်နက်ကိုင်အုပ်စုများကပါ ထိန်းချုပ်ထားသော နယ်မြေများတွင် ကျေးရွာစာအုပ်များကို မှုဝေအသိပေးခြင်းသည် အသွားနှစ်ဖက်ပါ သော ဓါးနှင့်တူသည်ဟု ရှုမြင်ပါသည်။ ထိုလူထုသော သတင်း အချက်အလက်များ (အရင်းအမြစ်များ တည်နေရာ၊ သွားလာရောက် ရှိနိုင်သော လမ်းကြောင်းများ) ပါဝင်နေသည့်အတွက် မည်သူကို မည် သည်အား မည်သည့်အတိုင်းအတာအထိ မှုဝေပေးရမည် ဆိုသည်ကို သေချာစွာ စဉ်းစားရပါမည်။

ရှေ့သို့လှမ်းမျှော်ကြည့်လျှင်
ရှေ့သို့လှမ်းမျှော်ကြည့်လျှင် စီမံချက်မှ ပံ့ပိုးပေးခဲ့သော ရပ်ရွာလူထု များသည် ၎င်းတို့ အသစ်ပိုင်ဆိုင်လာသောပစ္စည်းများကို ဆက်လက် ထိန်းသိမ်းရန်သာမက ယခုထက်ပို၍ ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်အောင် လုပ် ဆောင်နိုင်ကြပါလိမ့်မည်။ ပိုမိုပညာတတ်မြောက်လာသော ကလေး များ၊ အချို့ကျန်းမာရေးရလဒ်များကဲ့သို့သော အကျိုးရလဒ်အများစု ကို မြင်တွေ့နိုင်ရန်အတွက် အချိန်ကာလတစ်ခု လိုအပ်ပါလိမ့်မည်။

ပျဉ်းမင်ဆိပ်မှလူတန်းကျောင်း (ဘီးလင်းမြို့နယ်၊ မွန်ပြည်နယ်) မှ ကျောင်းသား ကျောင်းသူများသည် SIRP တစ်ကိုယ်ရည်သန့်ရှင်းရေးခြင်းတင်မှုသင်တန်းတွင် လက်ဆေးသည့် အဆင့်မြောက်ဆင့်စလုံးကို သင်ယူနေစဉ်

ယခုလောလောဆယ်တွင် စုပေါင်းအဖွဲ့နှစ်ဖွဲ့၏ အဖွဲ့ဝင်များကြား အသစ်တည်ဆောက်ထားသော မိတ်ဖက်ပြုမှုဖြင့် 'SIRP 2' စီမံချက်ကို စတင်နေပြီဖြစ်ပြီး မြန်မာနိုင်ငံအရှေ့တောင်ပိုင်းဒေသ ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးအတွက် ဆက်လက်ပံ့ပိုးပေးသွားပါမည်။ ထိုအတွက် ထည့်သွင်းစဉ်းစားရမည့် အဓိကနယ်ပယ်လေးခုကို ပြန်လည်သုံးသပ်ဆန်းစစ်မှုက အကြံပြုထားပါသည်။

ပထမဦးစွာ ပိုမိုကောင်းမွန်သော တစ်ကိုယ်ရည်နှင့် ပတ်ဝန်းကျင် သန့်ရှင်းရေးဆိုင်ရာ အလေ့အထများ ဖြစ်လာစေရန်အတွက် အမှုအကျင့်ပြောင်းလဲမှုကို ဆောင်ရွက်ရန် ဖြစ်ပါသည်။ ယင်းသည် ရုပ်ပိုင်းအားဖြင့် လုပ်ငန်းစဉ်တစ်ခု ဖြစ်ပြီး အသိပညာရရှိစေခြင်း၊ စိတ်နေသဘောထားများကို တည်မတ်ပေးခြင်းနှင့် နောက်ဆုံး အမှုအကျင့်များကို ပြောင်းလဲစေခြင်းတို့ကို အဆင့်ဆင့်ဆောင်ရွက်ပေးရပါမည်။ ဤဒေသတွင် ရေရှည်၌ တစ်ကိုယ်ရည်နှင့်ပတ်ဝန်းကျင် သန့်ရှင်းရေးအလေ့အထများကို ပြောင်းလဲစေလိုလျှင် ပိုမိုစနစ်ကျသော နည်းလမ်းနှင့် ပိုမိုကြီးမားသော ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုများ လိုအပ်ပါလိမ့်မည်။

ဒုတိယအနေဖြင့် (ဤလုပ်ငန်းစဉ်၏ အခြေခံအဖြစ်) အနာဂတ်စီမံချက်များတွင် နမူနာအုပ်စုရွေးချယ်မှုများကို ခိုင်ခိုင်မာမာ ပြုလုပ်ကာ လုံလောက်သည့်အခြေခံအချက်များ ရရှိအောင် ရင်းနှီးမြှုပ်နှံရပါမည်။ သို့မှသာ ထိုအချက်အလက်များကို အခြေခံကာ ခိုင်မာသော စောင့်ကြည့်လေ့လာမှုအစီအစဉ်တစ်ခု (လက်ဝင်းရလဒ်များကို သာမက မျှော်မှန်းရလဒ်များကို ပုံမှန်ဆန်းစစ်အကဲဖြတ်နိုင်သည့်အစီအစဉ်) ကို ဆောင်ရွက်နိုင်မည်ဖြစ်သည်။ ထိုကဲ့သို့သော အရေအတွက်ဆိုင်ရာ ကိန်းဂဏန်းအချက်အလက်များ ရှိပါက နောက်ဆုံးရလဒ်များရည်မှန်းသတ်မှတ်ချက်များ ပြည့်ပြောက်မှုကို ပိုမိုခိုင်မာစွာ သုံးသပ်ဆန်းစစ်

နိုင်ပြီး နောက်ဆုံးအကျိုးရလဒ်များကိုလည်း တိုင်းတာပြသနိုင်မည် ဖြစ်ပါသည်။ SIRP 2 ကို ယခုမှ စတင်ကာဖြစ်သည့်အတွက် စုပေါင်းအဖွဲ့ မိတ်ဖက်များသည် ထိုကဲ့သို့သော စနစ်တစ်ခုကို ထပ်မံအားဖြည့်ထည့်သွင်းရန်ကိစ္စကို စဉ်းစားလိုကြပါသည်။

တတိယအချက်မှာ SPHERE စံနှုန်းများနှင့်အညီဖြစ်သော ရေစမ်းသပ်စစ်ဆေးမှုလုပ်ထုံးလုပ်နည်းများကို လက်ခံကျင့်သုံးခြင်းသည် အလွန်အရေးကြီးသော အပိုင်းဖြစ်ပါသည်။ အသစ်တူးဖော်သော ရေတွင်းများနှင့် ရေပေးဝေမှုစနစ်အသစ်များမှ ရေသည် ဘေးအန္တရာယ် ကင်းရှင်းကြောင်း သေချာစေရန်အတွက် အနာဂတ်အစီအစဉ်များတွင် 'စစ်ဆေးခြင်း သို့မဟုတ် သန့်စင်ခြင်း' ကို အလေးပေးဆောင်ရွက်ရပါမည်။

နောက်ဆုံးမှာ မြန်မာနိုင်ငံအရှေ့တောင်ပိုင်းကဲ့သို့သော ပဋိပက္ခလွန်ဒေသများတွင် ခိုင်မာသော ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးဆိုင်ရာအခြေခံတစ်ခု ဖြစ်သည့် 'ဆိုးကျိုးဖြစ်ပေါ်ခြင်း မရှိစေရ' ဟူသည်ကို အလေးအနက် လိုက်နာကျင့်သုံးရပါမည်။ ကျေးရွာစာအုပ်ရေးဆွဲခြင်းလုပ်ငန်းစဉ်သည် ယေဘုယျအားဖြင့် ကောင်းမွန်သောနည်းလမ်းတစ်ခုဖြစ်ပြီး ပြန်လည်အသုံးချနိုင်သလို၊ ပြန်လည်အသုံးချရန်လည်းသင့်ပါသည်။ သို့သော် ဤစာအုပ်များထဲမှ သတင်းအချက်အလက်များသည် အလွန်ထိရလွယ်ကြောင်းကို နားလည်သိရှိထားဖို့ လိုအပ်ပါသည်။ ထို့ကြောင့် မည်သည့်သတင်းအချက်အလက်များကို မျှဝေရမည်ဆိုသည်ကို ဆုံးဖြတ်ရန် စစ်ဆေးရွေးချယ်သည့် စာရင်းတစ်ခုကို အသုံးပြုသင့်ပါသည်။

အနှစ်ချုပ်အားဖြင့် အရှေ့တောင်ပိုင်းဒေသ အခြေခံအဆောက်အအုံ ပြန်လည်ထူထောင်ရေးစီမံချက်သည် စီမံချက်ဒေသများရှိအခြေအနေများ တိုးတက်ကောင်းမွန်အောင်ကူညီခဲ့ပါသည်။ ဆက်လက်တိုးတက်မှုများ ရရှိစေရန် အခြေခံအုတ်မြစ်များကိုလည်း ချထားခဲ့ပါသည်။ အထူးသဖြင့် ပိုမိုတိုးတက်ကောင်းမွန်ရန် ပေးထားသည့် အကြံပြုချက်များကို လက်ခံကျင့်သုံးလာသောအခါ SIRP 2 စီမံချက်သည် လူမှုအသိုင်းအဝိုင်းများ၏ ဘေးဒဏ်ရင်ဆိုင်တုံ့ပြန်နိုင်စွမ်းကို ဆက်လက်အားဖြည့်ပေးနိုင်မည့်အလားအလာ၊ ပဋိပက္ခဒဏ်ကြောင့် ဒုက္ခဆင်းရဲခံစားခဲ့ရသည့် အတိတ်မှလွတ်မြောက်ကာ သူများ တိုးတက်ပြောင်းလဲလာအောင် ကူညီပေးနိုင်မည့် အလားအလာ မြောက်များစွာ ရှိနေပါသည်။